

Συμπεράσματα: πρόταση για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή

Στις 10 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή υιοθέτησε μια πρόταση για τον προϋπολογισμό της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης¹ των 27 Κρατών Μελών για την περίοδο 2007–2013.

Αυτή ήταν μια σημαίνουσα απόφαση, με την Επιτροπή να υιοθετεί την άποψη ότι απαιτείται να ενισχυθεί η παρέμβαση της Ένωσης σε μια σειρά κρίσιμων τομέων πολιτικής. Ειδικότερα, η Επιτροπή αποφάσισε ότι μια φιλόδοξη πολιτική συνοχής θα πρέπει να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο του συνολικού πακέτου. Σημαντικά, η Επιτροπή έχει την άποψη ότι, στη νέα διάρθρωση του προϋπολογισμού, θα πρέπει να δοθεί στην πολιτική συνοχής μια ενιαία και διαφανής δημοσιονομική κατηγορία, κάτι απαραίτητο προκειμένου να παρέχεται η βεβαιότητα και η σταθερότητα που είναι αναγκαίες για το σχεδιασμό της δεύτερης γενιάς εθνικών και περιφερειακών πολυετών προγραμμάτων.

Η απόφαση αντανάκλασε τις εργασίες που έχουν συντελεσθεί μετά τη δημοσίευση της Δεύτερης Έκθεσης για τη Συνοχή το 2001, η οποία ξεκίνησε τη συζήτηση για το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή σε μια διευρυμένη Ένωση, κατά την περίοδο που αρχίζει το 2007. Τα συμπεράσματα της Τρίτης Έκθεσης για τη Συνοχή που ακολουθούν παρουσιάζουν μια λεπτομερή πρόταση για τις προτεραιότητες και το σύστημα διανομής για τα νέας γενιάς προγράμματα στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, σε πλήρη συμμόρφωση με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές που διατυπώθηκαν στις δημοσιονομικές προοπτικές. Μετά τις εισαγωγικές παρατηρήσεις, το Μέρος 1 παρουσιάζει τις νέες προτεραιότητες της πολιτικής για τη συνοχή. Το Μέρος 2 περιγράφει τα κύρια στοιχεία ενός νέου συστήματος διανομής. Το Μέρος 3 διατυπώνει τις συνέπειες για τους πόρους.

Αξίζει να γίνει η υπόμνηση ότι η πολιτική συνοχής — ένας από τους στυλοβάτες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος μαζί με την ενιαία αγορά και την νομισματική ένωση — αποτελεί την μόνη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ρητά επιλαμβάνεται των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Αποτελεί, επομένως, μια πολύ συγκεκριμένη πολιτική, η οποία συνεπάγεται μια μεταβίβαση πόρων μεταξύ των Κρατών Μελών μέσω του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής μεγέθυνσης και της αειφόρου ανάπτυξης μέσω επενδύσεων σε ανθρώπους και σε υλικό κεφάλαιο.

Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι η έννοια της συνοχής που έχει ισχύσει στο ευρωπαϊκό επίπεδο δεν υπήρξε μια παθητική έννοια που αφορά στην ανακατανομή του εισοδήματος, αλλά μια δυναμική πολιτική που επιδιώκει τη δημιουργία πόρων με το να στοχεύει στους παράγοντες της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, ιδίως εκεί όπου το μη αξιοποιημένο δυναμικό είναι υψηλό.

Τέσσερις προκλήσεις για το μέλλον

Χρειάζεται περισσότερη συνοχή σε μια διευρυμένη Ένωση

Η διεύρυνση της Ένωσης σε 25 Κράτη Μέλη, και στη συνέχεια σε 27 ή και περισσότερα, θα αποτελέσει μια πρωτοφανή πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα και την εσωτερική συνοχή της Ένωσης. Όπως καταδεικνύεται στην παρούσα μελέτη, η διεύρυνση θα μεγαλώσει το χάσμα στην οικονομική ανάπτυξη, θα μετατοπίσει γεωγραφικά προς ανατολάς το πρόβλημα των ανισοτήτων και θα επιδεινώσει την κατάσταση στην απασχόληση: οι κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες θα διπλασιαστούν και το μέσο ΑΕΠ στην Ένωση θα μειωθεί κατά 12,5%.

Ταυτόχρονα, το σύνολο της Ένωσης αντιμετωπίζει προκλήσεις που προέρχονται από μια ενδεχόμενη επιτάχυνση της οικονομικής αναδιάρθρωσης ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, του ανοίγματος του εμπορίου, της τεχνολογικής επανάστασης, της ανάπτυξης της οικονομίας και κοινωνίας της γνώσης, της γήρανσης του πληθυσμού και της αύξησης της μετανάστευσης.

Η δημογραφική γήρανση στην Ευρώπη είναι μια ιδιαίτερη πρόκληση. Οι περιφερειακές διαφοροποιήσεις αναφορικά με αυτό το ζήτημα είναι σημαντικές, αντικατοπτρίζοντας τάσεις γονιμότητας και θνησιμότητας, καθώς και μετανάστευσης. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων δεν είναι απλώς ζήτημα χειρισμού μιας αύξησης του εξαρτώμενου πληθυσμού. Απαιτείται επίσης να διασφαλιστεί ότι οι εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές είναι προσαρμοσμένες στις δημογραφικές συνθήκες και, ιδιαίτερος, ότι είναι σε θέση να προωθήσουν ενεργητικές πολιτικές γήρανσης και να εκμεταλλευτούν το συχνά μη πλήρως αξιοποιημένο δυναμικό του ηλικιωμένου πληθυσμού.

Τέλος, η οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ έχει επιβραδυνθεί αισθητά κατά τα τρία έτη που μεσολάβησαν από τη δημοσίευση της τελευταίας Έκθεσης για τη Συνοχή. Ως αποτέλεσμα, έχει αυξηθεί ξανά η ανεργία σε πολλά μέρη της Ένωσης, με όλες τις κοινωνικές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται. Ως ένα σημείο εκκίνησης για το μέλλον, η Ένωση θα πρέπει να εκμεταλλευθεί πλήρως τις ευκαιρίες που παρέχονται από την τρέχουσα τάση για ανάκαμψη.

Ενισχύοντας τις προτεραιότητες της Ένωσης

Σε μια προσπάθεια να βελτιωθεί η επίδοση της οικονομίας της ΕΕ, οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων της Ένωσης που συναντήθηκαν στην Λισσαβώνα τον Μάρτιο 2000 διατύπωσαν μια στρατηγική που αποσκοπεί στο να καταστήσει την Ευρώπη μέχρι το 2010 την πλέον επιτυχημένη και ανταγωνιστική βασισμένη στη γνώση οικονομία παγκοσμίως. Το Συμβούλιο της Νίκαιας τον Δεκέμβριο 2000 μετέφρασε τους στόχους της Λισσαβώνας για τη μείωση της φτώχειας σε μια συντονισμένη στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνική ένταξη. Στο Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο 2001 διευρύνθηκε η στρατηγική της Λισσαβώνας, προσθέτοντας νέα έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στην επίτευξη ενός πιο αειφόρου πρότυπου ανάπτυξης.

Η πολιτική για τη συνοχή συμβάλλει σημαντικά στην πραγματοποίηση αυτών των στόχων. Στην πραγματικότητα, η ανάπτυξη και η συνοχή είναι αλληλοενισχυόμενες. Μέσω της μείωσης των ανισοτήτων, η Ένωση συντείνει στο να διασφαλιστεί ότι όλες οι περιφέρειες και οι κοινωνικές ομάδες μπορούν να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης και να ωφεληθούν απ' αυτήν. Τα Άρθρα 3 και 158 της Συνθήκης ανατακλούν αυτό το όραμα, το οποίο έχει ενισχυθεί στο σχέδιο Συντάγματος μέσω της εισαγωγής μια σαφέστερης αναφοράς στην εδαφική διάσταση της συνοχής.

Η πολιτική για τη συνοχή είναι επίσης αναγκαία σε μια κατάσταση κατά την οποία άλλες Κοινοτικές πολιτικές έχουν σημαντικά οφέλη, σε συνδυασμό με περιορισμένα αλλά τοπικά επικεντρωμένα κόστη. Η πολιτική για τη συνοχή βοηθά στο να απλωθούν τα οφέλη. Με το να προβλέπει την αλλαγή και να διευκολύνει την προσαρμογή, η πολιτική συνοχής μπορεί να συντείνει στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων.

Για το λόγο αυτό, η πολιτική για τη συνοχή, σε όλες τις διαστάσεις της, πρέπει να γίνει αντιληπτή ως ενιαίο και αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Λισσαβώνας, ακόμα κι αν σήμερα, όπως επεσήμανε η Επιτροπή στις δημοσιονομικές προοπτικές, ο σχεδιασμός πολιτικής που υπόκειται της στρατηγικής της Λισσαβώνας χρήζει ολοκλήρωσης και ενημέρωσης. Με άλλα λόγια, η πολιτική συνοχής χρειάζεται να ενσωματώσει τους στόχους της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ και να καταστεί ένα όχημα-κλειδί για την πραγματοποίησή τους μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Αυξάνοντας την ποιότητα ώστε να προωθηθεί μια πιο ισορροπημένη και αειφόρος ανάπτυξη

Αυτή η Έκθεση καθιστά εμφανές ότι οι ανισότητες στην παραγωγή, στην παραγωγικότητα και στην πρόσβαση στην απασχόληση, οι οποίες εξακολουθούν να υφίστανται μεταξύ χωρών και περιφερειών, απορρέουν από διαρθρωτικές αδυναμίες σε παράγοντες-κλειδιά της ανταγωνιστικότητας — ανεπαρκής υφιστάμενη υποδομή σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, έλλειψη καινοτομικής ικανότητας και περιφερειακής διακυβέρνησης και χαμηλό επίπεδο περιβαλλοντικού κεφαλαίου.

Το κόστος της μη επίδωξης μιας σθεναρής πολιτικής για τη συνοχή, με στόχο να προωθηθεί η ανάπτυξη και να αντιμετωπισθούν οι ανισότητες, μετράται, επομένως, όχι μόνο σε όρους που αφορούν στην απώλεια της ατομικής και συλλογικής ευημερίας, αλλά και σε οικονομικούς όρους, ως απώλεια δυνητικού πραγματικού εισοδήματος και υψηλότερου βιοτικού επιπέδου. Δεδομένων των αλληλεξαρτήσεων που είναι εγγενείς σε μια ολοκληρωμένη οικονομία, αυτές οι απώλειες δεν περιορίζονται στις λιγότερο ανταγωνιστικές περιφέρειες ή σε άτομα που είναι άνεργα ή που απασχολούνται σε μη παραγωγικές θέσεις εργασίας, αλλά επηρεάζουν τους πάντες εντός της Ένωσης.

Η ενδυνάμωση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, μέσω ορθά στοχοθετημένων επενδύσεων σε όλη την Ένωση και της παροχής οικονομικών ευκαιριών που βοηθούν τα άτομα να πραγματοποιήσουν τις δυνατότητές τους,

θα υποστηρίξει, κατ' επέκταση, το αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας της ΕΕ ως σύνολο προς κοινό όφελος όλων. Με το να διασφαλίζει μια πιο ισορροπημένη κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας σε όλη την Ένωση, η περιφερειακή πολιτική συντείνει στη μείωση των πιέσεων που δημιουργούνται από την υπερσυγκέντρωση, τη συμφόρηση και τις στενώσεις.

Μια νέα εταιρική σχέση για τη συνοχή

Η μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή θα πρέπει επίσης να αποτελέσει ευκαιρία για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, διαφάνεια και πολιτική υπευθυνότητα. Αυτό απαιτεί, πάνω απ' όλα, τον προσδιορισμό μιας στρατηγικής προσέγγισης της πολιτικής, αποσαφηνίζοντας τις προτεραιότητές της, διασφαλίζοντας το συντονισμό με το σύστημα οικονομικής και κοινωνικής διακυβέρνησης και καθιστώντας εφικτή μια τακτική, ανοιχτή επισκόπηση της συντελεσθείσας προόδου.

Από τα παραπάνω προκύπτει ως φυσικό επακόλουθο η ανάγκη να ενδυναμωθούν οι θεσμικές ικανότητες σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης εντός όλης της Ένωσης, έχοντας ως στήριγμα ένα από τα δυνατά σημεία-κλειδιά της πολιτικής για τη συνοχή.

Μια νέα αρχιτεκτονική για την πολιτική συνοχής της ΕΕ μετά το 2006

Πιο στοχοθετημένες παρεμβάσεις

Στη δημόσια συζήτηση για το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή που αναφέρθηκε πιο πάνω, ένα γενικό συμπέρασμα ήταν ότι υπάρχουν μια σειρά από θέματα που είναι σημαντικά για τη συνοχή στην Ένωση ως σύνολο. (... «τα θέματα της ανταγωνιστικότητας, της αειφόρου ανάπτυξης και της οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης αφορούν όλα τα Κράτη Μέλη»²). Τα στοιχεία αυτά αποτελούν κλειδί για την κατανόηση της πρότασης που ακολουθεί για τις μελλοντικές προτεραιότητες.

Κατ' ουσίαν, η Επιτροπή προτείνει ότι θα πρέπει οι δράσεις που ενισχύονται από την πολιτική συνοχής να εστιάζουν σε επενδύσεις σε ένα περιορισμένο αριθμό Κοινωνικών προτεραιοτήτων, που θα αντανάκλουν την ατζέντα της Λισσαβώνας και αυτήν του Γκέτεμποργκ, και όπου μπορεί να αναμένεται ότι οι Κοινοτικές παρεμβάσεις θα επιφέρουν ένα αποτέλεσμα μόχλευσης και σημαντική προστιθέμενη αξία. Κατά συνέπεια, για τα περιφερειακά

προγράμματα η Επιτροπή προτείνει έναν βασικό κατάλογο που αποτελείται από έναν περιορισμένο αριθμό θεμάτων-κλειδιά, ως ακολούθως: **καινοτομία και οικονομία της γνώσης, περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων, προσβασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος**. Τα προγράμματα που σχετίζονται με την απασχόληση θα πρέπει να επικεντρωθούν στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για να σημειωθεί πρόοδος προς την πλήρη απασχόληση, για να βελτιωθεί η ποιότητα και η παραγωγικότητα στην εργασία και να προωθηθεί η κοινωνική ένταξη και συνοχή, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και υποδείξεις που εμπεριέχει η **Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης**.

Αυτά τα θέματα προτεραιότητας θα ήταν βάσιμα για την Ένωση γενικά, αλλά θα πρέπει να συμπληρωθούν και να επεκταθούν ώστε να λάβουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών και Κρατών Μελών, όπου εξακολουθούν να υπάρχουν πρόσθετες ανάγκες, για παράδειγμα, σε σχέση με την παροχή υποδομής και την οικοδόμηση θεσμικής ικανότητας. Τα ζητήματα αυτά εξετάζονται παρακάτω (βλ. επίσης το πρώτο Πλαίσιο στο τέλος αυτής της ενότητας για λεπτομέρειες).

Τρεις Κοινοτικές προτεραιότητες

Η επιδίωξη των θεμάτων προτεραιότητας θα πρέπει να οργανωθεί βάσει ενός απλοποιημένου και πιο διαφανούς πλαισίου, με τα προγράμματα μελλοντικής γενιάς να είναι ομαδοποιημένα σε τρεις κατηγορίες: *σύγκλιση*: περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση: εδαφική συνεργασία.

Σύγκλιση: η ενίσχυση της ανάπτυξης και των δημιουργίας θέσεων εργασίας στα λιγότερο αναπτυγμένα Κράτη Μέλη και περιφέρειες

Τα προγράμματα σύγκλισης αφορούν στα λιγότερο αναπτυγμένα Κράτη Μέλη και περιφέρειες, που σύμφωνα με τη Συνθήκη αποτελούν την υπ' αριθμόν ένα προτεραιότητα της Κοινοτικής πολιτικής για τη συνοχή. Η Συνθήκη απαιτεί μια μείωση των ανισοτήτων μεταξύ «των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιφερειών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών» (Άρθρο 158). Η διέγερση θα επιφέρει μια πρωτοφανή αύξηση των ανισοτήτων εντός της Ένωσης, η μείωση των οποίων θα απαιτήσει μακροχρόνιες, επίμονες προσπάθειες.

Ο στόχος αυτός θα πρέπει να αφορά, πρώτα και κύρια, αυτές τις περιφέρειες³, στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κάτω από το 75% του Κοινοτικού μέσου όρου⁴.

Απ' αυτή τη σκοπιά, ο κύριος στόχος της πολιτικής για τη συνοχή θα πρέπει να είναι η προώθηση των συνθηκών που ενισχύουν την ανάπτυξη και των παραγόντων που οδηγούν στην πραγματική σύγκλιση. Οι στρατηγικές θα πρέπει να καταρτίζουν σχέδια για την ανάπτυξη μιας μακροχρόνιας ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης.

Η Επιτροπή προτείνει η προσωρινή ενίσχυση να ισχύει, σε αυτήν την κατηγορία, για τις περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα είναι κάτω από το 75% του Κοινοτικού μέσου όρου, όπως αυτός υπολογίστηκε για την Ένωση των Δεκαπέντε (το αποκαλούμενο στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης). Αυτές αποτελούν περιφέρειες όπου οι αντικειμενικές συνθήκες δεν έχουν μεταβληθεί, αν και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ τους θα είναι σχετικά υψηλότερο στην διευρυμένη Ένωση. Χάριν δικαιοσύνης, και για να επιτραπεί στις εν λόγω περιφέρειες να ολοκληρώσουν τη διαδικασία σύγκλισης, η ενίσχυση θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι αποφασίστηκε στο Βερολίνο το 1999 για τις αποκαλούμενες 'σταδιακής εξόδου' περιφέρειες της τρέχουσας γενιάς.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή, με το να υποβάλλει αυτήν την πρόταση, τάσσεται υπέρ της πιο αυστηρής από τις τέσσερις εναλλακτικές δυνατότητες που παρουσιάστηκαν στην Δεύτερη Έκθεση για τη συνοχή, επιδιώκοντας τη συγκέντρωση και γενικά μια πιο αποτελεσματική πολιτική συνοχής. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η ενίσχυση αυτή θα πρέπει να λήξει το 2013 και να μην ακολουθηθεί από μια ακόμη περίοδο σταδιακής εξόδου.

Τα προγράμματα θα υποστηρίζονται από τους χρηματοοικονομικούς πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής⁵, σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώνονται στη Συνθήκη.

Υπό τύπον παραδείγματος, το **ΕΤΠΑ** θα παρέχει ενίσχυση για:

- τον εκσυγχρονισμό και τη διαφοροποίηση της οικονομικής διάρθρωσης των Κρατών Μελών και των περιφερειών, με ιδιαίτερη προσοχή στην καινοτομία και στην επιχειρηματική πρωτοβουλία, συγκεκριμένα μέσω της δημιουργίας στενότερων δεσμών μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων και βιομηχανίας, της διευκόλυνσης

τόσο της πρόσβασης στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) όσο και της χρήσης αυτών, της ανάπτυξης συνθηκών ευνοϊκών για την E&A, της βελτίωσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και τεχνογνωσία και της ενθάρρυνσης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών·

- την επέκταση και αναβάθμιση βασικών υποδομών, όπως οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες και τα δίκτυα ενέργειας, τα δίκτυα ύδρευσης και οι περιβαλλοντικές εγκαταστάσεις·
- την προστασία του περιβάλλοντος, συγκεκριμένα με το να παρέχεται βοήθεια στα Κράτη Μέλη για την επίτευξη της πλήρους συμμόρφωσής τους με το σύνολο της νομοθεσίας της ΕΕ, να ενισχύεται η ανάπτυξη των οικολογικών βιομηχανιών, να αποκαθίστανται εγκαταλελειμμένοι βιομηχανικοί χώροι, να ενισχύονται μέτρα για την πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων, με επενδύσεις σε υποδομή που θα συνδέονται με το Natura 2000, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, την προώθηση καθαρότερων μεταφορικών μεθόδων και την ανάπτυξη και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας·
- την ενδυνάμωση της θεσμικής ικανότητας της εθνικής και περιφερειακής διοίκησης στη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Το **ΕΚΤ** θα ενισχύσει το ρόλο του ως το κύριο Κοινοτικό χρηματοδοτικό μέσο στήριξης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης (ΕΣΑ). Θα παρέχει ενίσχυση για:

- τη βελτίωση της ποιότητας και της δεκτικότητας των θεσμών της αγοράς εργασίας, των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών μέριμνας·
- την αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, μέσω της αναβάθμισης των εκπαιδευτικών επιπέδων, της προσαρμογής των δεξιοτήτων των πολιτών και της διασφάλισης της πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας·
- την προώθηση της προσαρμογής της δημόσιας διοίκησης στις εκάστοτε αλλαγές, μέσω της οικοδόμησης της διοικητικής ικανότητας.

Η νέα γενιά προγραμμάτων που σχετίζονται με την απασχόληση θα πρέπει επίσης να επιδιώξει την αφομοίωση

τα διδαγμάτων της τρέχουσας Πρωτοβουλίας EQUAL σε όλη την ΕΕ (η οποία καλύπτει την καινοτομία, την ενδυνάμωση, την εταιρική σχέση και τη διεθνική συνεργασία σε ζητήματα απασχόλησης).

Το **Ταμείο Συνοχής** θα αφορά στα Κράτη Μέλη με ΑΕΕ κάτω από το 90% του Κοινοτικού μέσου όρου⁶. Όσο για την τρέχουσα περίοδο, η Επιτροπή προτείνει να διατηρηθεί η ενδιάμεση εκτίμηση της επιλεξιμότητας για το Ταμείο Συνοχής.

Σε συμφωνία με τις προτεραιότητες που τέθηκαν από τις δημοσιονομικές προοπτικές, το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να αυξήσει τη συμβολή του στην αιεφόρο ανάπτυξη. Απ' αυτή τη σκοπιά, θα παραμείνουν ως κεντρικές προτεραιότητες τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, όπως ιδιαίτερως, καθώς και τα έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και οι περιβαλλοντικές υποδομές. Προκειμένου να επιτευχθεί η δέουσα ισορροπία, ώστε να αντανakλώνται οι ιδιαίτερες ανάγκες των νέων Κρατών Μελών, προβλέπεται, επίσης, να ενισχυθούν έργα όπως οι σιδηρόδρομοι, η θαλάσσια και εσωτερική ναυσιπλοΐα καθώς και προγράμματα μεταφορών πολλαπλών μέσων εκτός του TEN-T, οι βιώσιμες αστικές μεταφορές και οι περιβαλλοντικά σημαντικές επενδύσεις στους τομείς-κλειδιά της ενεργειακής αποδοτικότητας ή της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση: προβλέποντας και προωθώντας την αλλαγή

Αν και οι παρεμβάσεις στα λιγότερο αναπτυγμένα Κράτη Μέλη και περιφέρειες εξακολουθούν να αποτελούν την προτεραιότητα της πολιτικής για τη συνοχή, η ανάλυση της Τρίτης Έκθεσης επιβεβαιώνει ότι υπάρχουν, σε διαφορετικούς βαθμούς, σημαντικές προκλήσεις που αφορούν όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ.

Ειδικότερα, τα Κράτη Μέλη, οι περιφέρειες και οι πολίτες θα πρέπει να προσαρμοστούν σε έναν κόσμο που βιώνει ταχεία οικονομική και κοινωνική αλλαγή και αναδιάρθρωση, την παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, τη μετακίνηση προς μια βασισμένη στη γνώση οικονομία και κοινωνία. Θα πρέπει, επίσης, να αντιμετωπίσουν τις ιδιαίτερες προκλήσεις που απορρέουν από τη γήρανση του πληθυσμού, την αυξανόμενη μετανάστευση, τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε τομείς-κλειδιά και από προβλήματα κοινωνικής ένταξης.

Απ' αυτή τη σκοπιά, η Ένωση θα πρέπει να μπορεί να δραματίσει ένα σημαντικό ρόλο. Πρώτον, η υλοποίηση της

ατζέντας της Λισσαβώνας υπήρξε απογοητευτική. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης, συντείνοντας στην κινητοποίηση εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και πόρων και στη στοχοθέτησή τους πιο αποφασιστικά σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης.

Δεύτερον, η ορατή παρουσία των παρεμβάσεων για τη συνοχή σε όλη την ΕΕ αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την πολιτική, οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση της Ένωσης και για να προωθηθεί η εμπλοκή των άμεσα ενδιαφερομένων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και να εξασφαλιστεί η δέσμευσή τους στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης.

Σε ό,τι αφορά την πολιτική για τη συνοχή εκτός των λιγότερο αναπτυγμένων Κρατών Μελών και περιφερειών, η Επιτροπή προτείνει μια διττή προσέγγιση:

- 1) Πρώτον, μέσω *περιφερειακών* προγραμμάτων, η πολιτική συνοχής θα βοηθά τις περιφέρειες και τις περιφερειακές αρχές να προβλέπουν και να προωθούν την οικονομική αλλαγή σε βιομηχανικές, αστικές και αγροτικές περιοχές μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητάς τους, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες οικονομικές, κοινωνικές και εδαφικές ανισότητες.
- 2) Δεύτερον, μέσω *εθνικών* προγραμμάτων, η πολιτική συνοχής θα βοηθά τα άτομα να προβλέπουν και να προσαρμόζονται στην οικονομική αλλαγή, σύμφωνα με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΣΑ, μέσω της ενίσχυσης πολιτικών που θα στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στην ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία και στην κοινωνική ένταξη.

Προβλέποντας και προωθώντας την περιφερειακή αλλαγή

Τα περιφερειακά προγράμματα θα συντείνουν στο χειρισμό των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι αστικές και αγροτικές περιοχές και τα οποία σχετίζονται με την οικονομική αναδιάρθρωση και άλλα μειονεκτήματα. Η παρούσα Έκθεση περιγράφει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν πολλές περιοχές, όπως, για παράδειγμα, αυτές που είναι εξαρτημένες από παραδοσιακές βιομηχανίες ή οι φθίνουσες αστικές περιοχές ή, πάλι, οι αγροτικές περιοχές που συχνά έχουν να κάνουν με ένα εξαιρετικά διεσπαρμένο ή γηράσκοντα πληθυσμό και με φτωχή προσπελασιμότητα.

Με τα νέα προγράμματα, η Επιτροπή προτείνει μια αυστηρότερη επικέντρωση των παρεμβάσεων στα τρία θέματα προτεραιότητας που αναφέρθηκαν πιο πάνω (βλ. Πλαίσιο).

Η μόνη χρηματοδοτική πηγή για τα νέα προγράμματα θα είναι το ΕΤΠΑ. Από τη σκοπιά της κατανομής πόρων, είναι ανάγκη να προσδιοριστούν δύο ξεχωριστές ομάδες περιφερειών:

- Οι περιφέρειες⁷ της Ένωσης που δεν καλύπτονται ούτε από τα προγράμματα σύγκλισης ούτε από την ενίσχυση της 'σταδιακής εισόδου' που περιγράφεται πιο κάτω.
- Οι περιφέρειες που είναι τώρα επιλέξιμες για το Στόχο 1 και οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια για τα προγράμματα σύγκλισης, ακόμα και αν απουσιάζει το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης. Αυτές οι περιφέρειες θα επωφεληθούν από ένα υψηλότερο επίπεδο ενίσχυσης (υπό την κατηγορία της 'σταδιακής εισόδου') σε μια μεταβατική βάση (η μείωση θα ακολουθήσει μια πορεία ανάλογη με αυτή των περιφερειών που δεν είναι πλέον επιλέξιμες για το Στόχο 1 κατά την περίοδο 2000–06).

Βοηθώντας τα άτομα να προβλέπουν και να ανταποκρίνονται στην αλλαγή

Οι δράσεις σε αυτή τη σφαίρα θα διανέμονται μέσω εθνικών προγραμμάτων με στόχο να ενισχυθεί η εισαγωγή και υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, καθώς και η κοινωνική ένταξη σε συμφωνία με τους στόχους και τις κατευθυντήριες αρχές της ΕΣΑ.

Για το σκοπό αυτό, η ενίσχυση θα πρέπει να εστιάσει σε τρεις προτεραιότητες πολιτικής, οι οποίες είναι κρίσιμες για την υλοποίηση της ΕΣΑ και για τις οποίες η Κοινοτική χρηματοδότηση μπορεί να παρέχει προστιθέμενη αξία:

- να αυξηθεί η προσαρμοστικότητα των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, μέσω της επένδυσης σε δεξιότητες και σε ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση και της ενίσχυσης της ανάπτυξης αποδοτικών στρατηγικών δια βίου μάθησης·
- να προσελκύονται περισσότερα άτομα στην απασχόληση και να αποτρέπεται η πρόωρη έξοδος από την αγορά εργασίας, ιδιαίτερα μέσω ενεργητικών πολιτικών γήρανσης και μέτρων για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών·

- να αυξηθούν οι δυνατότητες απασχόλησης ατόμων που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και διατήρησης της θέσης εργασίας τους, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι εθνικές μειονότητες και οι μετανάστες.

Η μόνη πηγή χρηματοδότησης των νέων προγραμμάτων θα είναι το ΕΚΤ.

Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία: η προώθηση της αρμονικής και ισορροπημένης ανάπτυξης στο χώρο της Ένωσης

Στην Δεύτερη έκθεση προόδου για την οικονομική συνοχή⁸, η Επιτροπή επεσήμανε ότι η «μεγάλη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία των δράσεων συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών καθώς και ο σημαντικό ρόλος των προγραμμάτων κοινοτικής πρωτοβουλίας αναγνωρίζονται ευρέως. Οι πτυχές που προβάλλονται πρωτίστως είναι η ενίσχυση των μέσων διεθνικής, διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας, η σημασία των διασυνοριακών δράσεων και η παρέμβαση στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης».

Επεκτείνοντας την εμπειρία της παρούσας Πρωτοβουλίας INTERREG, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία ενός νέου στόχου, αποκλειστικός προσανατολισμός του οποίου θα είναι η προώθηση της αρμονικής και ισορροπημένης ολοκλήρωσης του εδάφους της Ένωσης, μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων συστατικών της μερών για ζητήματα Κοινοτικής σημασίας σε διασυνοριακό, διεθνικό και διαπεριφερειακό επίπεδο.

Η δράση θα χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και θα εστιάζει σε ολοκληρωμένα προγράμματα, τα οποία θα διαχειρίζεται μία μόνο αρχή, επιδιώκοντας τις Κοινοτικές προτεραιότητες-κλειδιά που συνδέονται με την ατζέντα της Λισσαβώνας και αυτήν του Γκέτεμποργκ.

Η *διασυνοριακή συνεργασία* θα αφορά, κατ' αρχήν, όλες στις περιφέρειες (προσδιορισμένες σε NUTS III επίπεδο) κατά μήκος των εξωτερικών και εσωτερικών συνόρων, ηπειρωτικές καθώς και θαλάσσιες⁹. Σκοπός της θα είναι να προάγει από κοινού λύσεις σε κοινά προβλήματα μεταξύ γειτονικών αρχών, όπως την αστική, αγροτική και παράκτια ανάπτυξη και την ανάπτυξη οικονομικών σχέσεων και δικτύωσης των ΜΜΕ.

Απ' αυτή τη σκοπιά, η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει **ένα νέο νομικό μέσο** υπό την μορφή μιας ευρωπαϊκής δομής

για τη συνεργασία («Διασυνοριακή περιφερειακή αρχή»), προκειμένου να επιτραπεί στα Κράτη Μέλη, στις περιφέρειες και στις τοπικές αρχές να επιληφθούν — τόσο εντός όσο και εκτός των Κοινοτικών προγραμμάτων — των παραδοσιακών νομικών και διοικητικών προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διαχείριση διασυνοριακών προγραμμάτων και έργων. Ο σκοπός θα είναι να μεταφερθεί σε αυτή τη νέα νομική δομή η ικανότητα να επιτελεί δραστηριότητες συνεργασίας για λογαριασμό δημόσιων αρχών.

Προκειμένου να διευκολυνθούν πιο αποτελεσματικές δράσεις στα εξωτερικά σύνορα της διευρυμένης Ένωσης, η Επιτροπή θα προτείνει ένα Νέο Μέσο Γεινιάσης (NMG) στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Γεινιάσης. Το NMG θα λειτουργεί και από τις δύο πλευρές των συνόρων, περιλαμβανομένων, όπου ισχύει, των θαλάσσιων συνόρων. Το NMG θα προάγει, μεταξύ άλλων, την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και θα έχει ως θεμέλιο την παρελθούσα εμπειρία του από τη διασυνοριακή συνεργασία, ιδιαίτερα την εταιρική σχέση, τον πολυετή προγραμματισμό και τη συγχρηματοδότηση.

Σε ό,τι αφορά τις ευρύτερες δράσεις για την προώθηση της *διεθνικής συνεργασίας*, θα πρέπει να αντληθούν τα σχετικά διδάγματα από την τρέχουσα εμπειρία. Ειδικότερα, θα κληθούν τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες να αξιολογήσουν τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα των 13 υφιστάμενων διεθνικών ζωνών συνεργασίας (όπως προσδιορίστηκαν στα πλαίσια του INTERREG IIB), υπό το πρίσμα της διεύρυνσης. Ο στόχος θα είναι να καθορίσουν μαζί με την Επιτροπή μια σειρά από ζώνες για διεθνική συνεργασία, οι οποίες θα είναι επαρκώς συνεκτικές και στις οποίες θα υπάρχουν κοινά συμφέροντα και ευκαιρίες για να αναπτυχθούν. Προβλέπεται η συνεργασία αυτή να εστιάζει σε στρατηγικές προτεραιότητες με διεθνικό χαρακτήρα, όπως η E&A, η κοινωνία της πληροφορίας, το περιβάλλον, η πρόληψη κινδύνων και η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Τέλος, η Επιτροπή προτείνει στο μέλλον οι περιφέρειες να ενσωματώνουν στα περιφερειακά προγράμματά τους δράσεις στο πεδίο της *διαπεριφερειακής συνεργασίας*. Προς επίτευξη αυτού του στόχου, τα περιφερειακά προγράμματα θα χρειαστεί να αφιερώνουν ένα ορισμένο μέρος των πόρων για ανταλλαγές, συνεργασία και δικτύωση με περιφέρειες σε άλλα Κράτη Μέλη. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή θα επιδιώξει να διευκολύνει τις ανταλλαγές εμπειριών και ορθών πρακτικών σε ευρωπαϊκή κλίμακα, μέσω της οργάνωσης δικτύων στα οποία θα εμπλέκονται περιφέρειες και πόλεις.

Μια ολοκληρωμένη ανταπόκριση σε συγκεκριμένα εδαφικά χαρακτηριστικά

Ένα από τα πλέον ουσιαστικά χαρακτηριστικά μιας αποτελεσματικής πολιτικής για τη συνοχή αποτελεί η προσαρμοστικότητα της σε συγκεκριμένες ανάγκες και χαρακτηριστικά των εδαφικών περιοχών.

Η παρούσα Έκθεση καταδεικνύει ότι ιδιαίτερα γεωγραφικά ή φυσικά μειονεκτήματα μπορούν να οξύνουν τα αναπτυξιακά προβλήματα, όπως ιδιαίτερα στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ένωσης, σε πολλά νησιά, ορεινές περιοχές και σε αραιοκατοικημένα μέρη στο βορειότερο τμήμα της Ένωσης.

Η Έκθεση έχει επίσης προσδιορίσει το ρόλο που διαδραματίζουν οι πόλεις σε όλη την Ένωση ως κέντρα οικονομικής ανάπτυξης, αν και παράλληλα αντιμετωπίζουν προβλήματα που συνδέονται με την περιβαλλοντική πίεση, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την οικονομική αναδιάρθρωση. Επιπρόσθετα, από την ανάλυση προκύπτει ότι οι αγροτικές περιοχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγάλη κλίμακα αλλαγές. Η αναζωογόνησή τους εξαρτάται από τη διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας και την ενίσχυση των διασυνδέσεών τους με αστικές περιοχές.

Μολονότι αναγνωρίζει τις διαφορετικές συνθήκες και προκλήσεις, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα νέας γενιάς προγράμματα θα πρέπει να προσδιοριστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να αντιμετωπιστούν τα διαφορετικά εδαφικά προβλήματα (και ευκαιρίες), χωρίς να πολλαπλασιαστεί ο αριθμός των προγραμμάτων ή ο αριθμός των μέσων. Το όποιο επιμέρους πρόγραμμα θα πρέπει, επομένως, να παρέχει το πλαίσιο για το χειρισμό διαφορετικών συνθηκών και για ολοκληρωμένες και ολιστικές λύσεις των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Η ενσωμάτωση της αστικής στήρησης και αναζωογόνησης σε περιφερειακά προγράμματα: URBAN+

Τα προαναφερθέντα έχουν σημασία για την αστική πολιτική. Επεκτείνοντας τα δυνατά σημεία της πρωτοβουλίας URBAN, η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει τη σημασία των αστικών ζητημάτων μέσω της πλήρους ενσωμάτωσης στα προγράμματα των δράσεων σε αυτό το πεδίο.

Για να επιτευχθεί αυτό, κατά την έναρξη της επόμενης προγραμματικής περιόδου κάθε Κράτος Μέλος θα προτείνει

έναν κατάλογο αστικών περιοχών, οι οποίες θα είχαν να επωφεληθούν από μια συγκεκριμένη δράση εντός των προγραμμάτων. Η έκταση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πόλεις, καθώς και ο ρόλος τους στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης, μοιάζει να υποδεικνύει ότι ο αριθμός των εν λόγω πόλεων θα πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τις 70 που σήμερα καλύπτονται από την Πρωτοβουλία URBAN στους Δεκαπέντε.

Για την επιτυχία των αστικών δράσεων είναι κρίσιμη η εμπλοκή των αρχών της πόλης τόσο στο σχεδιασμό των προγραμμάτων όσο και στη διαχείριση. Για το λόγο αυτό, προβλέπεται ότι θα είναι αναγκαία εντός των περιφερειακών προγραμμάτων μια ρύθμιση, η οποία θα συνεπάγεται μια υπεκχώρηση αρμοδιοτήτων σε αυτές τις αρχές. Η κλίμακα των παρεμβάσεων που θα οργανωθούν με τον τρόπο αυτό θα αποφασισθεί όταν θα καταρτιστούν τα προγράμματα, αλλά αξίζει να σημειωθεί ότι σήμερα πάνω από το 10% της συνολικής συνεισφοράς της ΕΕ στο Στόχο 1 και 2 είναι αφιερωμένη, άμεσα ή έμμεσα, στη χρηματοδότηση αστικού χαρακτήρα μέτρων.

Όπως επισημάνθηκε πιο πάνω, στην κατηγορία της εδαφικής συνεργασίας θα συμπεριλαμβάνεται η συνεργασία μεταξύ πόλεων — ένα σημαντικό στοιχείο της προστιθέμενης αξίας της ευρωπαϊκής δράσης.

Οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες

Η Επιτροπή σκοπεύει, στα πλαίσια του στόχου της σύγκλισης, να δημιουργήσει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για να αντισταθμίσει τους συγκεκριμένους περιορισμούς των εξόχως απόκεντρων περιοχών, όπως αναγνωρίζεται στο Άρθρο 299.2 της Συνθήκης και όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 21–22 Ιουνίου 2002 στην Σεβίλλη. Επιπρόσθετα, στα νέα προγράμματα «Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας» θα συμπεριληφθεί μια δράση «Grand Voisinage», η οποία θα αποσκοπεί να διευκολύνει τη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες. Σε συμφωνία με το αίτημα του Συμβουλίου, η Επιτροπή πρόκειται σύντομα να παρουσιάσει μια έκθεση σχετικά με τη γενική στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες.

Η αντιμετώπιση επίμονων προβλημάτων ανάπτυξης σε περιφέρειες με γεωγραφικά μειονεκτήματα

Τα προβλήματα της προσπελασιμότητας και της μακράς απόστασης από μεγάλες αγορές είναι ιδιαίτερα έντονα σε πολλά νησιά, σε μερικές ορεινές περιοχές και σε αραιά

κατοικημένες περιφέρειες, ιδίως στα πλέον βόρεια μέρη της Ένωσης.

Η κατανομή των πόρων για την προτεραιότητα της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης θα πρέπει να το λάβει αυτό υπόψη χρησιμοποιώντας «εδαφικά» κριτήρια, αντανακλώντας έτσι το σχετικό μειονέκτημα των περιφερειών με γεωγραφικά μειονεκτήματα. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι θα λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες αυτών των περιφερειών, όταν πρόκειται να στοχοθετηθούν οι πόροι εντός των περιφερειακών προγραμμάτων.

Σε μια προσπάθεια να προωθηθεί περισσότερη δράση σε αυτές τις ενίοτε παραμελημένες περιοχές και να ληφθεί υπόψη το υψηλότερο κόστος της δημόσιας επένδυσης σε κατά κεφαλήν όρους, για την επόμενη περίοδο προτείνεται ότι θα πρέπει οι περιφέρειες με μόνιμα γεωγραφικά μειονεκτήματα να επωφεληθούν από μια αύξηση στη μέγιστη Κοινοτική συνεισφορά.

Μια καλύτερη οργάνωση των μέσων που λειτουργούν σε αγροτικές περιοχές και υπέρ της αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας

Στο σχέδιο δημοσιονομικών προοπτικών, η Επιτροπή προτείνει να απλοποιηθεί και να αποσαφηνιστεί το ρόλο των διαφόρων μέσων για την ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης και του τομέα της αλιείας.

Τα τρέχοντα μέσα που συνδέονται με την πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη θα ομαδοποιηθούν σε ένα μόνο μέσο υπό την Κοινή Γεωργική Πολιτική, το οποίο θα αποσκοπεί:

- να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα του γεωργικού τομέα μέσω ενισχύσεων για αναδιάρθρωση (για παράδειγμα, επενδυτικές ενισχύσεις για νέους αγρότες, πληροφόρηση και μέτρα προώθησης)·
- να αναβαθμίσει το περιβάλλον και την ύπαιθρο, μέσω ενισχύσεων για τη διαχείριση της γης, συμπεριλαμβανομένης της συγχρηματοδότησης δράσεων για την αγροτική ανάπτυξη που θα συνδέονται με τους χώρους προστασίας της φύσης Natura 2000 (για παράδειγμα, αγρο-περιβάλλον, δασοκομία και μέτρα για τις Λιγότερο Ευνοημένες Περιοχές)·

- να αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής σε αγροτικές περιοχές και να προωθήσει τη διαφοροποίηση οικονομικών δραστηριοτήτων, μέσω μέτρων που θα στοχεύουν στον γεωργικό τομέα και σε άλλους αγροτικούς κοινωνούς (για παράδειγμα, ποιοτικός αναπροσανατολισμός της παραγωγής, ποιότητα τροφίμων, αποκατάσταση χωριών).

Η παρούσα Κοινοτική Πρωτοβουλία, LEADER+, θα ενσωματωθεί στον προγραμματισμό κορμού.

Παρόμοια, δράση υπέρ της αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας θα ομαδοποιηθεί υπό ένα και μόνο μέσο, το οποίο θα εστιάζει σε δράσεις για την πλαισίωση των διαρθρωτικών αναγκών του τομέα της αλιείας και για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης σε περιοχές όπου ο τομέας της αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της υδατοκαλλιέργειας, διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο.

Ένα σημαντικό μέρος αυτών των προτάσεων είναι ότι οι χρηματοοικονομικοί πόροι που θα μεταβιβαστούν από την πολιτική συνοχής σε αυτά τα νέα μέσα θα συνεχίσουν να κατανομούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται ο ίδιος βαθμός συγκέντρωσης με σήμερα ως προς τη βοήθεια σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και χώρες, οι οποίες καλύπτονται από τα προγράμματα σύγκλισης.

Εκτός αυτών των παρεμβάσεων, η πολιτική συνοχής θα ενισχύει τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία σε μη παραδοσιακές δραστηριότητες, όπως υπαγορεύουν τα θέματα προτεραιότητας που καταγράφονται στο Πλαίσιο.

Συντονισμός και συμπληρωματικότητα με άλλες Κοινοτικές πολιτικές

Η πολιτική συνοχής παρέχει ένα απαραίτητο συμπλήρωμα σε άλλες, Κοινοτικού εύρους, δαπάνες στο πεδίο της καινοτομίας (Ε&Α, επιχειρηματική πρωτοβουλία, κοινωνία της πληροφορίας και περιβαλλοντικά καθαρές τεχνολογίες), των δικτύων (μεταφορών, ενέργειας, επικοινωνιών), της παιδείας και του πολιτισμού. Στην πραγματικότητα, η πολιτική συνοχής συντείνει στο να διασφαλιστεί ότι δημιουργούνται οι απαιτούμενες υλικές και θεσμικές ικανότητες στα Κράτη Μέλη και στις περιφέρειες σε όλη την Κοινότητα, έτσι ώστε να μπορούν να επωφεληθούν απ' αυτές τις άλλες πολιτικές. Η διαχείριση των τελευταίων, από τη μια μεριά, και της πολιτικής για τη

συνοχή, από την άλλη, θα μπορούσε στο μέλλον να βελτιωθεί, μέσω περισσότερου συνεχούς διαλόγου και αυξημένης ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και καλύτερου συντονισμού των δραστηριοτήτων.

Το ζήτημα της συμπληρωματικότητας αφορά σε μια σειρά πεδίων πολιτικής. Ιδιαίτερη προσπάθεια θα δοθεί στο να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση των δράσεων που τάσσονται υπέρ της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών σε εθνικά και περιφερειακά προγράμματα.

Παρόμοια, η υλοποίηση της πολιτικής για τη συνοχή θα πρέπει να προωθεί τη συμμόρφωση στους κανόνες της εσωτερικής αγοράς, ιδίως αναφορικά με τη νομοθεσία για τη δημόσιες προμήθειες. Μια ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση του νέου νομοθετικού πακέτου για τις δημόσιες προμήθειες στα Κράτη Μέλη θα συμβάλλει στην απλοποίηση των διαδικασιών και, κατ' επέκταση, στην αποδοτικότητα της πολιτικής για τη συνοχή.

Σε ένα άλλο επίπεδο, η συνέπεια με τους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής και την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης θα βοηθήσει να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της πολιτικής για τη συνοχή.

Ένα ερώτημα-κλειδί αφορά στη συνέπεια μεταξύ της πολιτικής για τη συνοχή και των πολιτικών για τον ανταγωνισμό. Οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω από το 75% του μέσου όρου θα πρέπει να παραμείνουν επιλέξιμες για το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων, όπως αυτό προσδιορίζεται βάσει του Άρθρου 87.3(α) της Συνθήκης. Σε ό,τι αφορά τις περιφέρειες που επηρεάζονται από το 'στατιστικό αποτέλεσμα', αυτές θα υπόκεινται σε ένα όριο στις κρατικές ενισχύσεις, παρόμοιο με αυτό που προβλέπεται υπό το Άρθρο 87.3(α), στην αρχή της περιόδου. Οι περιφέρειες αυτές θα αφομοιωθούν στο καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων, όπως αυτό προσδιορίζεται στο Άρθρο 87.3(γ), αλλά θα υπόκεινται στα συναφή όρια σχετικά με την ένταση των ενισχύσεων που ισχύουν υπό το Άρθρο 87.3(γ) μέχρι τα τέλη του 2013 το αργότερο.

Οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, όπως ορίζονται υπό το Άρθρο 299 της Συνθήκης, οι οποίες δεν θα καλύπτονται από το νέο στόχο σύγκλισης, θα επωφελούνται επίσης από ένα συγκεκριμένο μεταβατικό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων, που θα θέτει όρια στις ενισχύσεις, τα οποία θα είναι συγκρίσιμα, αρχικά, με αυτά που προσδιορίζονται υπό το Άρθρο 87.3(α), με μια, στη συνέχεια, σταδιακή μείωση.

Για τα άλλα περιφερειακά προγράμματα, η Επιτροπή προτείνει να εγκαταλειφθεί το τρέχον σύστημα, βάσει του οποίου καταρτίζει λεπτομερείς καταλόγους επιλέξιμων περιοχών σε υπο-περιφερειακό επίπεδο (βλ. πιο κάτω). Η συνέπεια θα διασφαλίζεται στο επίπεδο των προτεραιοτήτων που θα πρόκειται να χρηματοδοτηθούν, παρά στο επίπεδο των γεωγραφικών περιοχών, όπου λαμβάνουν μέρος οι ενισχυόμενες δράσεις. Αυτό σημαίνει ότι εκτός του στόχου σύγκλισης, τα διάφορα πεδία παρέμβασης θα πρέπει να ενεργοποιηθούν με τρόπο που να είναι συνεπής προς τους ισχύοντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή σκοπεύει να κρατά υπό αναθεώρηση τους συναφείς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις προτεραιότητες.

Η Επιτροπή σκοπεύει να απλοποιήσει τους κανόνες σε ό,τι αφορά άλλα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων που δεν καλύπτονται ρητά από υφιστάμενα πλαίσια, κατευθυντήριες γραμμές ή κανονισμούς. Αυτό αφορά περιπτώσεις που συνεπάγονται τη χορήγηση περιορισμένων ποσών κρατικών ενισχύσεων. Η αρχή θα είναι μία κατά την οποία θα εφαρμόζεται ο λεγόμενος 'έλεγχος σημαντικής επίπτωσης'. Το αποτέλεσμα θα είναι να παρέχεται μεγαλύτερη νομική ασφάλεια και περισσότερη ευελιξία, πολύ πάνω απ' αυτό που είναι τώρα δυνατό υπό τον *de minimis* κανόνα, τόσο για τα Κράτη Μέλη όσο και για τις περιφέρειες στην αντιμετώπιση ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης.

Ένα αναθεωρημένο σύστημα διανομής

Ο τρόπος με τον οποίο υλοποιούνται οι πολιτικές επιδρά αποφασιστικά στην αποτελεσματικότητά τους. Ο μηχανισμός διανομής για την πολιτική συνοχής έχει αποδείξει την ικανότητά του να διανέμει ποιοτικά έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στο χώρο, διατηρώντας ταυτόχρονα υψηλά επίπεδα διαχείρισης και ελέγχου των δημοσίων δαπανών, διότι:

- επιτρέπει να σχεδιάζονται οι παρεμβάσεις εντός ενός σταθερού, μεσοπρόθεσμου (πολυετούς) πλαισίου, αναγκαίου για την πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων·
- μέσω των ολοκληρωμένων στρατηγικών του για την ανάπτυξη, συνδυάζει, εντός ενός και μόνο συνεκτικού πλαισίου, στοχοθετημένες επενδύσεις σε εξοπλισμό, υποδομή, καινοτομία και ανθρώπινους πόρους,

λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες συνθήκες των περιφερειών·

- προωθεί την ορθή διακυβέρνηση, μέσω στενότερων δημόσιων-ιδιωτικών εταιρικών σχέσεων·
- ως αποτέλεσμα ρυθμίσεων συγχρηματοδότησης, μοχλεύει πρόσθετες επενδύσεις από εθνικές δημόσιες και ιδιωτικές πηγές·
- ενθαρρύνει μεγαλύτερη σαφήνεια στις δημόσιες δαπάνες, με αποτέλεσμα να είναι πιο αποδοτικός από την πλευρά του κόστους και ταυτόχρονα συμβατός με την ενιαία αγορά.

Εντούτοις, η παρούσα Έκθεση υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν ορισμένες δυσκολίες που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των τρεχόντων προγραμμάτων. Αν και πρέπει να διατηρηθούν οι αρχές-κλειδιά της πολιτικής για τη συνοχή –προγραμματισμός, εταιρική σχέση, συγχρηματοδότηση και αξιολόγηση—, η αποδοτικότητα της πολιτικής σε μια διευρυμένη Ένωση θα μπορούσε να αναβαθμιστεί μέσω της εισαγωγής μιας σειράς μεταρρυθμίσεων, που θα αποβλέπουν, *πρώτον*, να ενθαρρύνουν μια πιο στρατηγική προσέγγιση του προγραμματισμού, *δεύτερον*, να εισάγουν περαιτέρω αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων σε επιτόπου εταιρικές σχέσεις στα Κράτη Μέλη, στις περιφέρειες και τοπικές αρχές, *τρίτον*, να ενισχύσουν την επίδοση και ποιότητα των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται μέσω μια ενισχυμένης, πιο διαφανούς εταιρικής σχέσης και σαφών και πιο αυστηρών μηχανισμών παρακολούθησης και, *τέταρτον*, να απλοποιήσουν το σύστημα διαχείρισης, μέσω της εισαγωγής μεγαλύτερης διαφάνειας, διαφοροποίησης και αναλογικότητας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

Πρέπει να επισημανθεί ότι τα όρια της αποκέντρωσης, που επιφέρει η απλοποίηση, τίθενται από το γεγονός ότι η Επιτροπή είναι υπόλογος στην δημοσιονομική αρχή και στην κοινή γνώμη για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και για τα αποτελέσματα των συγχρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων. Η μεταρρύθμιση του συστήματος διανομής σε όλες του τις όψεις, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω, θα επιτελεσθεί με πλήρη σεβασμό της Συνθήκης και των βασικών αρχών του νέου δημοσιονομικού κανονισμού (Άρθρο 155)¹⁰.

Το σώμα νομοθετημάτων για την νέα πολιτική συνοχής θα πρέπει να παρουσιαστεί και να υιοθετηθεί κατά τον ίδιο

χρόνο, προκειμένου να διασφαλιστεί μεγαλύτερη συνεκτικότητα και αποδοτικότητα από την αρχή της προγραμματικής περιόδου.

Περισσότερος στρατηγικός προσανατολισμός για τις προτεραιότητες της Ένωσης

Η Επιτροπή προτείνει ότι πρέπει να υιοθετηθεί από το Συμβούλιο ένα γενικό στρατηγικό έγγραφο για την πολιτική συνοχής, ύστερα από μια γνωμάτευση του Κοινοβουλίου, προ της νέας προγραμματικής περιόδου και βάσει μιας πρότασης της Επιτροπής, που θα προσδιορίζει σαφείς προτεραιότητες για τα Κράτη Μέλη και τις περιφέρειες.

Αυτή η στρατηγική προσέγγιση θα καθοδηγεί την πολιτική κατά την υλοποίησή της και θα την καθιστά πιο υπόλογη πολιτικά. Θα συντείνει να προσδιοριστεί επακριβέστερα το επιθυμητό επίπεδο συνέργειας που πρέπει να επιτευχθεί μεταξύ της πολιτικής για τη συνοχή και της ατζέντας της Λισσαβώνας και αυτής του Γκέτεμποργκ και θα αυξήσει τη συνέπεια με τους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής και την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης.

Κάθε χρόνο, οι Ευρωπαϊκοί Θεσμοί θα εξετάζουν την πρόοδο αναφορικά με τις στρατηγικές προτεραιότητες και τα αποτελέσματα που θα έχουν επιτευχθεί βάσει μια έκθεσης της Επιτροπής, η οποία θα συνοψίζει τις εκθέσεις προόδου των Κρατών Μελών.

Για να ενισχυθεί αυτή η εργασία, χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν οι διαδικασίες αξιολόγησης, ώστε να καταστούν πιο στρατηγικές και να είναι προσανατολισμένες σε αποτελέσματα.

Απλοποίηση βασισμένη σε περισσότερη επικουρικότητα

Ήδη κατά την τρέχουσα περίοδο, η Επιτροπή έχει ξεκινήσει μια εξαντλητική διερεύνηση των τρόπων για τον εξορθολογισμό της διαχείρισης της πολιτικής για τη συνοχή. Για την επόμενη περίοδο, η Επιτροπή προτείνει να απλοποιηθεί περαιτέρω το σύστημα σε μια σειρά από καίριας σημασίας όψεις του.

Προγραμματισμός

Το σύστημα προγραμματισμού θα απλοποιηθεί ως ακολούθως:

- Στο *πολιτικό επίπεδο*: βάσει του στρατηγικού εγγράφου που θα υιοθετηθεί από το Συμβούλιο, κάθε Κράτος Μέλος θα προετοιμάζει ένα έγγραφο πολιτικής για την αναπτυξιακή του στρατηγική, το οποίο θα αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης με την Επιτροπή καθώς και το πλαίσιο για την προετοιμασία των θεματικών και περιφερειακών προγραμμάτων, χωρίς ωστόσο να έχει το ρόλο — όπως το υφιστάμενο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης — ενός μέσου διαχείρισης.
- Στο *επιχειρησιακό επίπεδο*: βάσει του εγγράφου πολιτικής, η Επιτροπή θα υιοθετεί εθνικά και περιφερειακά προγράμματα για κάθε Κράτος Μέλος. Τα προγράμματα θα προσδιορίζονται μόνο σε ένα συνολικό ή υψηλής προτεραιότητας επίπεδο, υπογραμμίζοντας τα πλέον σημαντικά μέτρα. Επιπρόσθετες λεπτομέρειες, που σήμερα ανακλώνται στο λεγόμενο «συμπλήρωμα προγραμματισμού», θα εγκαταλειφθούν, καθώς και η διαχείριση κατά μέτρο.

Ο συντονισμός και η συνεκτικότητα μεταξύ των Ταμείων θα είναι εγγυημένη τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Ο αριθμός των Ταμείων θα περιοριστεί σε τρία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και Ταμείο Συνοχής) σε σύγκριση με τα τρέχοντα έξι (βλ. Πλαίσιο στο τέλος αυτής της ενότητας).

Σε αντίθεση με τα τρέχοντα πολύ-Ταμειακά προγράμματα, οι μελλοντικές παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ θα στοχεύουν να λειτουργούν με μόνο ένα ταμείο ανά πρόγραμμα. Απ' αυτή τη σκοπιά, η δράση κάθε ταμείου θα είναι πιο συνεκτική, με το να επιτρέπει στο ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ να χρηματοδοτούν παρελκόμενες δραστηριότητες που σχετίζονται αντίστοιχα με το ανθρώπινο και το υλικό κεφάλαιο. Η χρηματοδότηση αυτών των δραστηριοτήτων θα είναι περιορισμένη και θα είναι άμεσα συνδεδεμένη με τους κύριους τομείς παρεμβάσεων του κάθε Ταμείου. Αυτό θα επιτρέψει τόσο μια απλοποίηση όσο και μια αυξημένη αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού.

Το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΠΑ θα ακολουθήσουν ένα ενιαίο σύστημα προγραμματισμού ως προς τις υποδομές μεταφορών και περιβάλλοντος. Τα μεγάλα έργα θα υιοθετούνται από την Επιτροπή ξεχωριστά, αλλά η διαχείρισή τους θα επιτελείται εντός των συναφών προγραμμάτων.

Χρηματοοικονομική διαχείριση, συγχρηματοδότηση

Οι πληρωμές θα γίνονται στο επίπεδο κάθε υψηλού επιπέδου προτεραιότητας και όχι πλέον, όπως σήμερα, στο χαμηλότερο επίπεδο του 'μέτρου'. Θα διατηρηθεί το σύστημα πληρωμών (προκαταβολές και αποπληρωμή), καθώς και η απαραίτητη αρχή της αυτόματης αποδέσμευσης (ο κανόνας 'N+2').

Οι εθνικοί κανόνες θα καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την επιλεξιμότητα των δαπανών, με εξαίρεση έναν περιορισμένο αριθμό πεδίων όπως ο ΦΠΑ, η τεχνική βοήθεια και οι παθητικοί τόκοι¹¹, όπου θα συνεχίσουν να ισχύουν οι Κοινοτικοί κανόνες.

Δημοσιονομικός έλεγχος

Η αρχή της αναλογικότητας θα ισχύει για τη λειτουργία των συστημάτων ελέγχου, με το επίπεδο της παρέμβασης εκ μέρους της Επιτροπής να εξαρτάται από το επίπεδο της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης και την επάρκεια των εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων ελέγχου. Κάτω από ορισμένα όρια, το Κράτος Μέλος θα έχει το δικαίωμα να επιλέξει να χρησιμοποιήσει τα δικά του συστήματα ελέγχου για τα εν λόγω προγράμματα και η Επιτροπή θα επαφίεται κατά κύριο λόγο σε μια δήλωση εγγύησης από ένα ανεξάρτητο εθνικό ελεγκτικό σώμα. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εφαρμόζει διαδικασίες λογιστικού κλεισίματος και δημοσιονομικούς διορθωτικούς μηχανισμούς, οι οποίοι θα της επιτρέπουν να αναλάβει την ευθύνη της για την υλοποίηση του προϋπολογισμού.

Η αναλογικότητα και η περαιτέρω απλοποίηση της δημοσιονομικής διαχείρισης και ελέγχου θα πρέπει να βαδίζει χέρι-χέρι με αυστηρότερες κυρώσεις και έγκαιρη ανάκτηση σε περίπτωση ατασθαλιών ή απάτης.

Προσθετικότητα

Η προσθετικότητα — ότι η πόροι της ΕΕ θα πρέπει να προσθέτουν παρά να αντικαθιστούν τους εθνικούς πόρους — θα παραμείνει μια θεμελιώδης αρχή της πολιτικής για τη συνοχή. Εντούτοις, σε συμφωνία με την αρχή της αναλογικότητας, η Επιτροπή θα επαληθεύει την εφαρμογή της μόνο στο πλαίσιο του στόχου της 'σύγκλισης'. Τα Κράτη Μέλη θα είναι υπεύθυνα να διασφαλίζουν ότι η αρχή της προσθετικότητας θα ισχύει στα πλαίσια των προγραμμάτων «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» και «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία».

Εταιρική σχέση και συντονισμός

Η εταιρική σχέση θα αναβαθμιστεί μέσω της ενίσχυσης της συμπληρωματικότητας και της συνεργασίας μεταξύ Κρατών Μελών, περιφερειών και τοπικών αρχών, τόσο στο επίπεδο του προγραμματισμού όσο και σ' αυτό της υλοποίησης. Απ' αυτή τη σκοπιά, σύμφωνα με τις θεσμικές του ρυθμίσεις, κάθε Κράτος Μέλος θα πρέπει να επιδιώκει να οργανώνει το συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης μέσω τριμερών συμφωνιών.

Για να προαχθεί μια καλύτερη διακυβέρνηση, οι κοινωνικοί εταίροι και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να εμπλακούν ολοένα και περισσότερο, μέσω κατάλληλων μηχανισμών, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των παρεμβάσεων.

Προκειμένου να αυξηθεί το αποτέλεσμα μόχλευσης, χρειάζεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης. Μια κατεύθυνση της αναθεώρησης θα είναι να ενισχυθεί η εταιρική σχέση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, για παράδειγμα, με το να δημιουργηθεί μια ισχυρότερη σύνδεση μεταξύ των συντελεστών συγχρηματοδότησης και της οικονομικής βιωσιμότητας των προγραμμάτων και έργων.

Αυτές οι προτεινόμενες αλλαγές θα πρέπει να επιφέρουν μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία της πολιτικής, διευκολύνοντας την πρόσβαση των πολιτών και των επιχειρήσεων και τοιούτοτρόπως αυξάνοντας τον αριθμό των προτεινόμενων έργων και συντείνοντας στη δημιουργία μεγαλύτερης αξίας ανά μονάδα χρηματοδότησης μέσω του αυξημένου ανταγωνισμού για ενίσχυση.

Περισσότερη συγκέντρωση

Η μείζων συγκέντρωση πόρων θα πρέπει να παραμείνει στα λιγότερα ευημερούντα Κράτη Μέλη και περιφέρειες, με την έμφαση στα νέα Κράτη Μέλη. Στο επίπεδο των επιμέρους αναπτυξιακών προγραμμάτων, η συγκέντρωση θα επιτευχθεί μέσω της εστίασης στις προτεραιότητες της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ, καθώς και, στις περιφέρειες 'σύγκλισης', στην οικοδόμηση της θεσμικής ικανότητας.

Σε ό,τι αφορά τα προγράμματα περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, η τρέχουσα έμφαση (υπό τον Στόχο 2) στον προσδιορισμό χωρικών ζωνών των επιλέξιμων

περιοχών σε επίπεδο κοινοτήτων, δήμων και διαμερισμάτων, σημαίνει ότι η συγκέντρωση έγινε κατανοητή σχεδόν αποκλειστικά σε μικρο-γεωγραφικούς όρους. Μολονότι η γεωγραφική συγκέντρωση των πόρων στους περισσότερο πληγέντες θύλακες ή περιοχές πρέπει να παραμείνει ένα απαραίτητο μέρος της προσπάθειας στο μέλλον, πρέπει επίσης να αναγνωριστεί ότι οι προοπτικές αυτών των περιοχών είναι στενά συνδεδεμένες με την επιτυχία της περιφέρειας ως ολότητας.

Όπως έχουν αναγνωρίσει πολλές περιφέρειες, αυτό απαιτεί την ανάπτυξη μιας συνεκτικής στρατηγικής για το σύνολο της περιφέρειας, ως ενός τρόπου αντιμετώπισης των αναγκών των πιο αδύναμων μερών της. Για το μέλλον, προτείνεται, κατά συνέπεια, να εγκαταλειφθεί το τρέχον σύστημα του μικρο-χωροταξικού προσδιορισμού, επιτρέποντας να καθορίζεται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της γεωγραφικής και άλλων μορφών συγκέντρωσης κατά το σχεδιασμό των προγραμμάτων περιφερειακής ανταγωνιστικότητας σε συνεργασία με την Επιτροπή.

Αυτό δεν θα πρέπει να υποδηλώσει μια αποδυνάμωση της προσπάθειας κατανομής των δημοσιονομικών πόρων της ΕΕ. Υπό το σκέλος της 'περιφερειακής ανταγωνιστικότητας', η συγκέντρωση θα επιτελείται σε δύο επίπεδα:

- Η θεματική συγκέντρωση θα είναι ισχυρότερη εκτός των περιφερειών 'σύγκλισης', υπό την έννοια ότι τα προγράμματα θα επιλαμβάνονται μέχρι το πολύ τριών θεμάτων (βλ. Πλαίσιο).
- Ένα δεύτερο επίπεδο συγκέντρωσης θα εξασφαλίζεται μέσω κανόνων για τον ελάχιστο χρηματοδοτικό όγκο των προγραμμάτων και προτεραιοτήτων.

Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, οι περιφέρειες θα έχουν, κατ' αρχάς, την ευθύνη για τη συγκέντρωση των χρηματοοικονομικών πόρων στα θέματα που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων σε περιφερειακό επίπεδο. Η Επιτροπή θα επαληθεύει και θα επιβεβαιώνει τη συνέπεια κατά τη στιγμή που αποφασίζονται τα προγράμματα.

Τέλος, μέσω της αρχής της αποδέσμευσης μη χρησιμοποιημένων πόρων (ο κανόνας 'N+2'), μια πειθαρχία που εφαρμόζεται αποκλειστικά στην περιφερειακή πολιτική και στην πολιτική συνοχής, θα εξακολουθήσει να

υφίσταται ένα ισχυρό κίνητρο για την αποδοτική και ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων.

Μεγαλύτερη έμφαση στην επίδοση και στην ποιότητα

Η αποτελεσματικότητα απαιτεί μεγαλύτερη επικέντρωση στην επίπτωση και επίδοση, καθώς και έναν καλύτερο προσδιορισμό των αποτελεσμάτων που πρέπει να επιτευχθούν. Γενικά, η αποδοτικότητα της πολιτικής για τη συνοχή θα βελτιωθεί μέσω της δημιουργίας ενός ετήσιου διαλόγου (βλ. πιο πάνω) με τους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς, κατά τον οποίο θα συζητούνται — βάσει των ετήσιων εκθέσεων της Επιτροπής, που θα συνοδεύονται από συστάσεις της Επιτροπής — η πρόοδος και τα αποτελέσματα των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων, έτσι ώστε να αυξηθεί η διαφάνεια και η υπευθυνότητα απέναντι στους θεσμούς και τους πολίτες.

Η αξιολόγηση πριν, κατά τη διάρκεια (συνεχιζόμενη) και μετά τη λήξη των προγραμμάτων θα εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για τη γενική προσπάθεια να διατηρηθεί η ποιότητα. Στην αξιολόγηση των περιφερειακών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων κατά την έναρξη κάθε προγράμματος, υπάρχει, μεταξύ άλλων, μια ανάγκη για μια επιπρόσθετη προσπάθεια να προβλεφθούν σε κάθε Κράτος Μέλος και περιφέρεια οι προσαρμογές που ενδεχομένως θα προκύψουν από το άνοιγμα του εμπορίου και την παγκοσμιοποίηση. Επιπλέον, συνιστάται οι αξιολογήσεις των επιπτώσεων του εμπορίου να πρέπει στο μέλλον να περιλαμβάνουν συστηματικά μια εδαφική διάσταση για την ΕΕ.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή προτείνει να δημιουργηθεί ένα Κοινοτικό αποθεματικό επίδοσης, ο βασικός στόχος του οποίου θα είναι να ανταμείβει τα Κράτη Μέλη και τις περιφέρειες που επιδεικνύουν την πιο σημαντική πρόοδο προς τους συμπεφωνημένους στόχους. Οι κανόνες για την κατανομή του αποθεματικού θα βελτιωθούν και θα απλοποιηθούν, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία του αποθεματικού επίδοσης κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Απ' αυτή τη σκοπιά, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια ισχυρή συμπληρωματικότητα και εταιρική σχέση μεταξύ των Διαρθρωτικών Ταμείων, της ΕΤΕπ και του ΕΤΕ.

Τέλος, η Επιτροπή προτείνει να δημιουργήσουν τα Κράτη Μέλη εντός της εθνικής κατανομής τους ένα μικρό αποθεματικό, το οποίο θα τους επιτρέπει να ανταποκρίνονται

ταχύτητα σε απροσδόκητους τομεακούς ή τοπικούς κραδασμούς, απόρροια της βιομηχανικής αναδιάρθρωσης ή των επιπτώσεων των εμπορικών συμφωνιών. Αυτό το αποθεματικό θα χρησιμοποιείται για την παροχή επικουρικής ενίσχυσης στην επανακατάρτιση των πλέον πληγέντων εργαζομένων και στη διαφοροποίηση της οικονομίας στις συναφείς περιοχές, λειτουργώντας ως συμπλήρωμα των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων, τα οποία θα πρέπει να αποτελούν το κύριο μέσο αναδιάρθρωσης για την έγκαιρη αντιμετώπιση της οικονομικής αλλαγής. Η κινητοποίηση του αποθεματικού θα συζητείται και θα συμφωνείται με την Επιτροπή.

Είναι σημαντική, στο σημείο αυτό, η υπενθύμιση ότι οι νέες δημοσιονομικές προοπτικές προτείνουν τη δημιουργία ενός συγκεκριμένου μέσου (Ταμείο Προσαρμογής Μεγέθυνσης) για να συμπληρώσει τους στόχους της ανάπτυξης και της συνοχής υπό το πρίσμα των στόχων της Ένωσης και για να αντιδρά σε κρίσεις που πηγάζουν από διεθνείς οικονομικές και εμπορικές εξελίξεις. Η Επιτροπή προτείνει να προσθέσει σε αυτό το μέσο, μέσω της χρήσης των δεσμευμένων, αλλά μη χρησιμοποιημένων, πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, μέχρι το ανώτατο ποσό του 1 δις ευρώ ετησίως.

Δημοσιονομικοί πόροι

Οι δημοσιονομικοί πόροι που έχουν αφιερωθεί στην πολιτική για τη συνοχή θα πρέπει να αντανakλούν τη φιλοδοξία μιας διευρυμένης Ένωσης να προωθήσει την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές της. Για την περίοδο 2007–2013, η Επιτροπή έχει

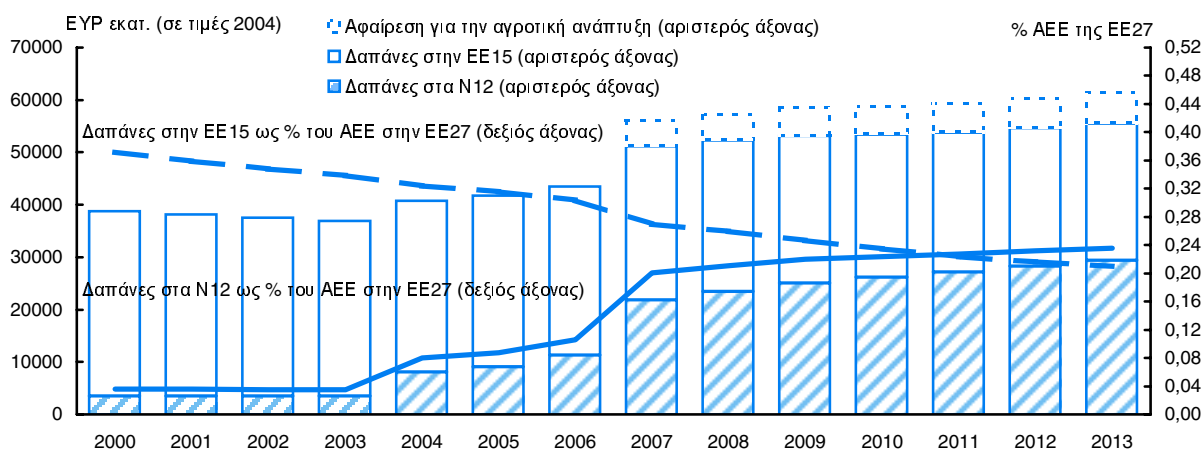
προτείνει, στις δημοσιονομικές προοπτικές, να κατανεμηθεί ένα ποσό ισοδύναμο με το 0,41% του ΑΕΕ της ΕΕ27 (που ισούται με το 0,46% πριν τις μεταβιβάσεις στα προτεινόμενα ενιαία μέσα για τον αγροτικό τομέα και την αλιεία), ως ενίσχυση των τριών προτεραιοτήτων της αναθεωρημένης πολιτικής για τη συνοχή. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 336,3 δις ευρώ κατά την περίοδο αυτή (ή 344,9 δις ευρώ λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές δαπάνες και το Ταμείο Αλληλεγγύης). Με εξαίρεση το Ταμείο Αλληλεγγύης, αυτοί οι πόροι θα παραμείνουν, όπως σήμερα, ένα στόχος δαπανών, ενώ θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται στους κανόνες που αφορούν στην αποδέσμευση (N+2).

Η ενδεικτική αναδιανομή αυτού του ποσού μεταξύ των τριών προτεραιοτήτων της αναθεωρημένης πολιτικής θα έχει ως ακολούθως:

- 1) Περίπου 78% για την προτεραιότητα «σύγκλιση» (λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, ταμείο συνοχής και περιφέρειες του 'στατιστικού αποτελέσματος'), με έμφαση στη βοήθεια προς τα δώδεκα νέα Κράτη Μέλη. Το όριο απορρόφησης ('οροφή') για δημοσιονομικές μεταβιβάσεις στο οποίο Κράτος Μέλος υπό την πολιτική συνοχής θα διατηρηθεί στο τρέχον όριο του 4% του εθνικού ΑΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη ποσά που περιλαμβάνονται στα μέσα για την αγροτική ανάπτυξη και την αλιεία.

Η σχετική σημασία του Ταμείου Συνοχής θα αυξηθεί, ώστε να αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο της δημοσιονομικής κατανομής για τα εν λόγω νέα Κράτη Μέλη. Κι αυτό, για να εδραιωθεί η προσπάθεια που ξεκίνησε το

I Δαπάνες για την πολιτική συνοχής, 2000-2013

Πηγή: ΓΔ REGIO

2004–2006 υπό το φως των σημαντικών αναγκών αυτών των χωρών σε υποδομές μεταφορών και περιβάλλοντος. Η κατανομή μεταξύ των χωρών θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες κάθε Κράτους Μέλους και θα καθοριστούν ανώτατα και κατώτατα όρια, όπως σήμερα (δημοσιονομική ‘ψαλίδα’).

Οι περιφέρειες, τις οποίες αφορά το λεγόμενο στατιστικό αποτέλεσμα, θα επωφεληθούν από μια συγκεκριμένη, φθίνουσα κατανομή υπό τον στόχο της Σύγκλισης, για να διευκολυνθεί η ‘σταδιακή έξοδος’ τους.

- 2) Περίπου 18% για την προτεραιότητα «περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση». Εκτός των περιφερειών ‘σταδιακής εισόδου’, η κατανομή μεταξύ των περιφερειακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και των εθνικών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ θα είναι 50–50.

Τα περιφερειακά προγράμματα εντός των περιφερειών ‘σταδιακής εισόδου’ θα ακολουθήσουν την ίδια αρχή χρηματοδότησης από μια μόνο πηγή (το ΕΤΠΑ). Οι παρεμβάσεις εντός αυτών των περιφερειών, σε εφαρμογή της ΕΣΑ, θα λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, με μια επαρκή δέσμευση των πόρων του ΕΚΤ ώστε να διασφαλίζεται ότι θα τηρείται απόλυτα το προφίλ για τη σταδιακή είσοδο, συνυπολογιζόμενων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ. Η συνεισφορά κάθε Ταμείου στις εν λόγω περιφέρειες θα ακολουθεί, κατά μέσο όρο, τις ίδιες αναλογίες όπως τα τρέχοντα πολύ-ταμειακά προγράμματα.

- 3) Περίπου 4% για την προτεραιότητα «εδαφική συνεργασία».

Για την κατανομή των δημοσιονομικών πόρων μεταξύ των Κρατών Μελών, η Επιτροπή προτείνει να εφαρμόζεται η μέθοδος που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και η οποία χρησιμοποιήθηκε κατά το Συμβούλιο του Βερολίνου (1999) για την προτεραιότητα «σύγκλιση», λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να υπάρχει δίκαιη μεταχείριση σε ό,τι αφορά τις περιφέρειες που επηρεάζονται από το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης.

Οι πόροι για το στόχο «περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» θα κατανέμονται από την Επιτροπή μεταξύ Κρατών Μελών, βάσει οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών Κοινοτικών κριτηρίων.

Τέλος, το μέγεθος του πληθυσμού που κατοικεί στις εν λόγω περιφέρειες και οι συναφείς κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες θα καθοδηγούν την κατανομή των πόρων υπό τον στόχο «ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία».

* * * * *

Η Επιτροπή θα οργανώσει ένα Φόρουμ στις 10–11 Μαΐου 2004, πριν την παρουσίαση από την Επιτροπή των νέων νομοθετικών προτάσεων. Αυτό το Φόρουμ θα συγκεντρώσει όλους όσους αφορά η πολιτική συνοχής προκειμένου να συζητήσουν τις προτάσεις που εμπεριέχει η παρούσα Έκθεση.

Θέματα προτεραιότητας		
	Προτεραιότητα «σύγκλιση»	Προτεραιότητα «περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» Σκέλος περιφερειακής ανταγωνιστικότητας
ΕΤΠΑ	1. Καινοτομία και η οικονομία της γνώσης	
	<ul style="list-style-type: none"> - Παραγωγικές επενδύσεις - Ανάπτυξη ενδογενούς δυναμικού. Μεταξύ άλλων <ul style="list-style-type: none"> - Επιχειρηματικές υπηρεσίες - Προώθηση της καινοτομίας και της E&A - Προώθηση της επιχειρηματικότητας - Άμεση βοήθεια για επενδύσεις - Τοπικές υποδομές - Κοινωνία της πληροφορίας - Τουρισμός και πολιτιστικές επενδύσεις 	<ul style="list-style-type: none"> - Προώθηση της καινοτομίας και της E&A με, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ ΜΜΕ και την βάση της γνώσης, τη στήριξη δικτύων και συστάδων, ή την αναβάθμιση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε προηγμένες τεχνολογίες και επιχειρηματικές υπηρεσίες για την καινοτομία - Προώθηση της επιχειρηματικότητας με, μεταξύ άλλων, τη ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων από τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και υφιστάμενων επιχειρήσεων, ή την εισαγωγή νέων χρηματοδοτικών μέσων και εγκαταστάσεων 'θερμοκοιτίδας'
	2. Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
<ul style="list-style-type: none"> - Δίκτυα μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των διευρωπαϊκών δικτύων - Δευτερεύοντα δίκτυα - Κοινωνικές υποδομές 	<ul style="list-style-type: none"> - Δευτερεύοντα δίκτυα, μεταξύ άλλων, σύνδεση δρόμων με το TEN-μεταφορών, αλλά επίσης με περιφερειακούς σιδηροδρομικούς κόμβους, αεροδρόμια και λιμάνια ή πλατφόρμες πολλαπλών μέσων μεταφοράς, περιφερειακούς και τοπικούς δίαυλους εσωτερικής ναυσιπλοΐας, σιδηροδρομικά τμήματα που διασφαλίζουν ακτινωτές διασυνδέσεις με τις κύριες σιδηροδρομικές γραμμές - Κοινωνία της πληροφορίας, μεταξύ άλλων, την ισόνομη πρόσβαση και χρήση των ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών ΤΠΕ και την προώθηση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις ΤΠΕ. 	
3. Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων		
<ul style="list-style-type: none"> - Βοήθεια στα Κράτη Μέλη για την πλήρη συμμόρφωση με το νομοθετικό κορμό της ΕΕ - Ενίσχυση της ανάπτυξης των οικολογικών βιομηχανιών - Αποκατάσταση υποβαθμισμένων βιομηχανικών χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> - Επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με το Natura 2000 συμβάλλοντας στην αειφόρο οικονομική ανάπτυξη - Προώθηση της ενσωμάτωσης καθαρότερων τεχνολογιών και μέτρων πρόληψης της ρύπανσης στις ΜΜΕ - Αποκατάσταση υποβαθμισμένων βιομηχανικών χώρων 	

	<ul style="list-style-type: none"> – Υποστηρικτικά μέτρα για την πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων – Προτίμηση καθαρότερων μεθόδων μεταφοράς – Αποδοτικότητα ενέργειας – Ανάπτυξη και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας 	<ul style="list-style-type: none"> – Υποστηρικτικά μέτρα για την πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων – Προώθηση αειφόρων αστικών συγκοινωνιών – Ανάπτυξη και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας
	<p>4. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των εθνικών και περιφερειακών διοικήσεων για τη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής</p>	
		<p>Προτεραιότητα «περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» Σκέλος απασχόλησης</p>
ΕΚΤ	<p>1. Εκπαίδευση, απασχόληση και συστήματα κοινωνικής στήριξης</p>	<p>1. Προσαρμοστικότητα των εργαζομένων</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – Ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας – Ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης – Ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών μέριμνας 	<ul style="list-style-type: none"> – Αναβάθμιση των στρατηγικών της δια βίου μάθησης, κυρίως από τις δημόσιες αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους – Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση για την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων
	<p>2. Ανθρώπινο κεφάλαιο και προσφορά εργασίας</p>	<p>2α. Προσφορά εργασίας και 2β. μειονεκτούντα άτομα</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – Μέτρα αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης – Ενεργητικά μέτρα αγοράς εργασίας για τη διασφάλιση της πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας – Μέτρα στήριξης της κοινωνικής ένταξης 	<ul style="list-style-type: none"> – Αναβάθμιση των στρατηγικών ενεργητικής γήρανσης και πρόληψη της πρόωρης εξόδου από την αγορά εργασίας – Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό – Μέτρα για την αύξηση του δυναμικού απασχόλησης, της ισότητας στην πρόσβαση, και της ένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μεταναστών και εθνικών μειονοτήτων
	<p>3. Προσαρμογή της δημόσιας διοίκησης στην αλλαγή μέσω της οικοδόμησης διοικητικής ικανότητας</p>	

Μέσα και στόχοι			
2000–2006		2007–2013	
Στόχοι	Χρηματοδοτικά Μέσα	Στόχοι	Χρηματοδοτικά Μέσα
Ταμείο Συνοχής	Ταμείο Συνοχής	Σύγκλιση και ανταγωνιστικότητα	Ταμείο Συνοχής
Στόχος 1	ΕΤΠΑ ΕΚΤ ΕΓΤΠΕ- Προσανατολισμού ΧΜΠΑ		ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Στόχος 2	ΕΤΠΑ ΕΚΤ		Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση
Στόχος 3	ΕΚΤ	– περιφερειακό επίπεδο – εθνικό επίπεδο: Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
INTERREG	ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία	ΕΤΠΑ
URBAN	ΕΤΠΑ		
EQUAL	ΕΚΤ		
LEADER +	ΕΓΤΠΕ- Προσανατολισμού		
Αγροτική ανάπτυξη και αναδιάρθρωση του τομέα αλιείας εκτός του Στόχου 1	ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεων FIAF		
9 στόχοι	6 μέσα	3 στόχοι	3 μέσα

- 1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος: Προκλήσεις πολιτικής και δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης 2007-2013 COM(2004)101
- 2 COM(2003)34 τελικό της 30.1.2003, σ.4.
- 3 Αυστηρά προσδιορισμένες στο NUT II επίπεδο.
- 4 Μετρημένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και υπολογισμένο στη βάση των Κοινοτικών στοιχείων για τα τρία τελευταία διαθέσιμα έτη από τη στιγμή που θα ληφθεί η απόφαση.
- 5 Κάθε ένα απ' αυτά τα Ταμεία θα έχει στη διάθεσή του πόρους για τη χρηματοδότηση τεχνικής βοήθειας.
- 6 Μετρημένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και υπολογισμένο στη βάση των Κοινοτικών στοιχείων για τα τρία τελευταία διαθέσιμα έτη από τη στιγμή που θα ληφθεί η απόφαση.
- 7 Προσδιορισμένες σε NUTS I ή NUTS II, ανάλογα με το θεσμικό σύστημα κάθε Κράτους Μέλους.
- 8 COM(2003)34 τελικό της 30.1.2003, σ.27.
- 9 Θα είναι επιλέξιμα μόνο τα προτεινόμενα από τα Κράτη Μέλη θαλάσσια σύνορα.
- 10 Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ, Euratom), 1605/2002 της 25 Ιουνίου 2002.
- 11 Τόκοι που θα πληρώνονται από τη διαχειριστική αρχή ή τον τελικό δικαιούχο.